NN 129/2021 (30.11.2021.), Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-III-5963/2020 od 14. listopada 2021.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sutkinja Ingrid Antičević Marinović, predsjednica Vijeća, te suci Mato Arlović, Snježana Bagić, Josip Leko, Davorin Mlakar i Miroslav Šumanović, članovi Vijeća, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo Jose Ricaurte Jaen Celada, državljanin Republike Paname, trenutno u Dubrovniku, kojeg zastupaju Srđ Jakšić, Vedran Gjenero i Nikola Jakšić, odvjetnici u Odvjetničkom društvu Jakšić i partneri j.t.d. u Dubrovniku, na sjednici održanoj 14. listopada 2021. jednoglasno je donio

ODLUKU

I. Ustavna tužba se odbija.

II. Danom donošenja ove odluke prestaje važiti rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-III-5963/2020 od 1. travnja 2021.

III. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Ustavnu tužbu podnio je 14. prosinca 2020. Jose Ricaurte Jaen Celada, trenutno u Dubrovniku na adresi Vladimira Nazora 2F (u daljnjem tekstu: podnositelj), državljanin Republike Paname, kojeg zastupaju Srđ Jakšić, Vedran Gjenero i Nikola Jakšić, odvjetnici u Odvjetničkom društvu Jakšić, Gjenero i partneri j.t.d. u Dubrovniku.

2. Ustavna tužba podnesena je u povodu presude Visokog upravnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Visoki upravni sud) broj: Usž-381/20-2 od 7. srpnja 2020. (u daljnjem tekstu: drugostupanjska presuda ili osporena presuda Visokog upravnog suda), kojom je odbijena podnositeljeva žalba te su potvrđeni presuda i rješenje Upravnog suda u Splitu broj: UsI-333/19-10 od 6. studenoga 2019. (u daljnjem tekstu: prvostupanjska presuda, odnosno prvostupanjsko rješenje). Prvostupanjskom presudom odbijen je podnositeljev tužbeni zahtjev za poništenje rješenja Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Uprave za imigraciju, državljanstvo i upravne poslove (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) klasa: NK-UP/I-217-03/18-06/93, urbroj: 511-01-204-19-18 od 24. svibnja 2019. (u daljnjem tekstu: rješenje Ministarstva). Ujedno je Upravni sud u Splitu prvostupanjskim rješenjem odbio zahtjev podnositelja za naknadu troškova upravnog spora.

Rješenjem Ministarstva odbijen je podnositeljev zahtjev za međunarodnu zaštitu u Republici Hrvatskoj, na temelju članka 38. stavka 1. točke 3. u vezi s člancima 20. i 21. Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (»Narodne novine« broj 70/15. i 127/17.; u daljnjem tekstu: ZMPZ), te je riješeno da je podnositelj dužan u roku od petnaest dana od dana izvršnosti toga rješenja napustiti Europski gospodarski prostor (u daljnjem tekstu: EGP), pod prijetnjom prisilnog udaljenja u skladu s člankom 37. ZMPZ-a te člankom 103. stavcima 2. i 3., člankom 100. stavkom 1. točkom 2. i člankom 105. stavkom 2. Zakona o strancima (»Narodne novine«, broj 130/11., 74/13. i 69/17.; u daljnjem tekstu: ZoS).

3. U ustavnoj tužbi podnositelj je istaknuo povrede ustavnih prava zajamčenih člancima 14., 21., 25., 26., 29. i 33. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.).

3.1. Podnositelj je uz ustavnu tužbu podnio i prijedlog na temelju članka 67. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) kojim predlaže odgodu ovrhe osporenih odluka do donošenja odluke Ustavnog suda o njegovoj ustavnoj tužbi.

4. Za potrebe ustavnosudskog postupka, na temelju članka 69. alineje 3. Ustavnog zakona, pribavljen je spis Upravnog suda u Splitu broj: 7 UsI-333/19 te spis Županijskog suda u Dubrovniku broj: Kv I-17/2017 u predmetu izručenja.

5. Rješenjem Ustavnog suda broj: U-III-5963/2020 od 1. travnja 2021. privremeno je, do okončanja postupka pred Ustavnim sudom, odgođeno izvršenje osporene drugostupanjske presude te prvostupanjske presude i rješenja.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI SLUČAJA

1) Uhićenje i postupak odlučivanja o izručenju podnositelja Republici Panami

6. Podnositelj je državljanin Republike Paname, rođen 1983. godine, koji je lišen slobode 22. listopada 2017. u 20,15 sati na Policijskoj postaji aerodromske policije Čilipi, nakon što je zrakoplovom iz Barcelone doputovao na međunarodni granični prijelaz Zračne luke Dubrovnik, a na temelju utvrđenja da je Interpol Paname 13. listopada 2017. za njim raspisao međunarodnu potragu u svrhu uhićenja i izručenja, zbog kaznenog djela prijevare.

7. Rješenjem suca istrage Županijskog suda u Dubrovniku broj: Kir-509/17 od 23. listopada 2017., na temelju članka 47. stavka 1. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (»Narodne novine« broj 178/04.; u daljnjem tekstu: ZOMPO) protiv podnositelja određen je ekstradicijski pritvor radi izručenja, iz zakonskog osnova propisanog člankom 123. stavkom 1. točkom 1. Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine« broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17.; u daljnjem tekstu: ZKP/08), koji može trajati najdulje četrdeset dana, a računa se od 22. listopada 2017. od 20,15 sati, odnosno koji može trajati tijekom cijelog postupka izručenja do isteka roka za izvršenje rješenja o izručenju iz članka 59. ZOMPO-a. U tom rješenju navedeno je:

»Postupajući po međunarodnoj potrazi od strane suda Fiscalia Segunda de Descarga, sud prvog sudskog okruga Panama, zbog kaznenog djela iz Glave VI, poglavlje III, knjiga II. Kaznenog zakona Paname, a vodi se pod brojem Interpola 2017/235519, djelatnici postaje aerodromske policije Čilipi uhitili su Jose Ricaurte Jaen Celada na graničnom prijelazu Čilipi dana 22. listopada 2017. u 20:15 sati, te istog priveli sutkinji istrage, uz dostavu dokumentacije za uhićenika, a radi provođenja istrage od strane Ureda javnog tužitelja započete 1. kolovoza 2016., kada je osumnjičenik bio nedostupan, a u vezi kaznenog djela prijevare Internacionalne banke Caye koja je vodila poslove sa Financial Pacific Inc, u vrijednosti 12,5 miliona američkih dolara, a do danas nije mogla dobiti bilancu stanja svih ulaganja i gotovinskih računa unatoč službenim zahtjevima, a veza osumnjičenika i oštećene banke je s osnova statusa rukovoditelja u Financial Pacific Inc i okolnosti da je Caye bank LTD uplatila sredstva u 2010., 2011. i 2012. na osobne račune osumnjičenika i još tri osobe koja sredstva nisu vraćena oštećenoj banci.«

7.1. Pri ispitivanju kod suca istrage podnositelj je izjavio da je on osoba čije se izručenje traži, ali da on nije počinio kazneno djelo koje mu se stavlja na teret, te da se stoga protivi izručenju Republici Panami.

7.2. Podnositelj je protiv prvostupanjskog rješenja o određivanju pritvora podnio žalbu koja je rješenjem Županijskog suda u Dubrovniku broj: Kv-II-128/17-3 od 26. listopada 2017. odbijena kao neosnovana. Rješenjem Županijskog suda u Dubrovniku broj: 2 Kir.542/2017 od 21. studenog 2017. prihvaćen je podnositeljev prijedlog za preinačenje rješenja suca istrage broj: Kir-509/17 od 23. listopada 2017. te je određeno jamstvo u visini od 22.000,00 kuna i mjere opreza iz članka 98. stavaka 1. i 2. točaka 1., 3., i 7. ZKP-a/08. Navedeno jamstvo je uplaćeno, tako da se podnositelj nalazi na slobodi.

7.3. Veleposlanstvo Republike Paname iz Grčke pod brojem EPG-CR-BR. 146-2017 od 3. studenog 2017. uputilo je Županijskom sudu u Dubrovniku zamolbu za izručenje podnositelja radi vođenja kaznenog postupka zbog kaznenog djela teške prijevare iz članaka 220. i 221. Kaznenog zakona Republike Paname. Zamolba za izručenje dostavljena je Županijskom sudu u Dubrovniku 30. studenoga 2017.

Dopisom Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske, Uprave za europske poslove, međunarodnu i pravosudnu suradnju klasa: 720-04/17-01/572, urbroj: 514-06-0201-02-01-06 od 1. prosinca 2017. Županijskom sudu u Dubrovniku u privitku je dostavljena preslika note Veleposlanstva Paname, kojom ta država moli produljenje roka za dostavu zamolbe za izručenje i potrebne dokumentacije u predmetu izručenja podnositelja.

Veleposlanstvo Republike Paname u Grčkoj je verbalnom notom broj: EPG-CR-Br.151-17 od 4. prosinca 2017. upućenoj Veleposlanstvu Republike Hrvatske – konzularnoj sekciji u Ateni, koja je dostavljena Županijskom sudu u Dubrovniku, navelo da ponavlja zamolbu za izručenje u slučaju podnositelja.

7.4. Rješenjem Županijskog suda u Dubrovniku broj: 6 Kv I-17/2017-2, Kir-509/2017 od 12. prosinca 2017. utvrđeno je da su u konkretnom slučaju ispunjene pretpostavke za izručenje podnositelja Republici Panami na temelju ZOMPO-a, na temelju naloga o provođenju istrage Javnog odvjetništva, drugi ured tužiteljstva za prvi sudski okrug Paname broj: 27 od 1. kolovoza 2016., radi vođenja kaznenog postupka zbog kaznenog djela teške prijevare iz članaka 220. i 221. Kaznenog zakona Republike Paname, koje odgovara kaznenom djelu prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona (»Narodne novine« broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. i 101/17.; u daljem tekstu: KZ/11), za koje je propisana kazna zatvora od šest (6) mjeseci do pet (5) godina.

7.5. Vrhovni sud Republike Hrvatske je rješenjem broj: I Kž-6/2018-4 od 18. siječnja 2018. odbio žalbu podnositelja izjavljenu protiv prvostupanjskog rješenja kao neosnovanu, ocijenivši da je Županijski sud u Dubrovniku pravilno utvrdio odlučne činjenice na koje je ispravno primijenio odredbe ZOMPO-a.

Protiv navedenih rješenja kojima se udovoljava zahtjevu za izručenje podnositelj je podnio ustavnu tužbu u kojoj je istaknuo da se on protivi izručenju navodeći da nisu ispunjene formalne pretpostavke za izručenje te izražavajući bojazan da će u slučaju njegova izručenja biti grubo povrijeđena njegova temeljna ljudska prava i slobode te da će biti izložen nečovječnom i ponižavajućem postupanju.

8. Odlukom Ustavnog suda broj: U-III-512/2018 od 19. lipnja 2018. (»Narodne novine« broj 67/18.) usvojena je podnositeljeva ustavna tužba te su ukinuta osporena rješenja Vrhovnog suda i Županijskog suda u Dubrovniku, a predmet je vraćen Županijskom sudu u Dubrovniku na ponovni postupak. Odluka Ustavnog suda temelji se na utvrđenju da je dopuštanjem izručenja bez prethodne utvrđenosti osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo za koje ga se tereti podnositelju povrijeđeno pravo na pravično suđenje zajamčeno člankom 29. Ustava, u mjeri koja predstavlja flagrantnu uskratu pravičnog suđenja.

9. Rješenjem Županijskog suda u Dubrovniku broj: 6 Kv I-14/2018-4, Kir-509/2017 od 16. srpnja 20018. odbijeno je izručenje podnositelja Republici Panami zbog kaznenog djela teške prijevare iz članaka 220. i 221. Kaznenog zakona Republike Paname, jer nije udovoljeno zakonskim pretpostavkama za izručenje. Bitan dio obrazloženja tog rješenja glasi:

»Molba za izručenjem nije osnovana.

Naime, iz predmetnog spisa i zamolbe za izručenje proizlazi da država moliteljica nije priložila dokaze iz kojih bi proizlazila osnovana sumnja da je izručenik počinio kazneno djelo za koje se tereti, a također nikakvi dokazi iz kojih bi proizlazila sumnja o počinjenju kaznenog djela nisu priloženi uz uhidbeni nalog i rješenje o određivanju rasprave. Također je potrebno napomenuti da iz niti jedne isprave ne proizlazi činjenični opis eventualno počinjenog kaznenog djela osim što je samo naznačeno da se protiv izručenika vodi kazneni postupak zbog kaznenog djela teške prevare iz članka 220. i članka 221. Kaznenog zakona Republike Paname.

Dakle kako ne postoje dokazi iz kojih bi proizlazila osnovana sumnja da je izručenik počinio kazneno djelo za koje se izručenje traži to je temeljem odredbe članka 35. stavak 1. točka 7. ZOMPO-a trebalo riješiti kao u izreci.«

9.1. Navedeno rješenje zajedno s čitavim spisom Županijski sud u Dubrovniku je, na temelju članka 55. stavka 1. ZOMPO-a, dostavio Vrhovnom sudu.

Vrhovni sud dostavio je spis radi očitovanja Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, koje je podneskom od 26. srpnja 2018. izvijestilo Vrhovni sud da je mišljenja kako je prvostupanjski sud pravilno utvrdio da ne postoje dokazi iz kojih bi proizlazila osnovana sumnja da je izručenik počinio kazneno djelo radi kojeg se izručenje traži.

9.2. Vrhovni sud je rješenjem broj: II-8 Kr 3/2018-4 od 11. rujna 2018. potvrdio rješenje Županijskog suda u Dubrovniku. Bitan dio obrazloženja tog rješenja glasi:

»Ispitujući prvostupanjsko rješenje u skladu s odredbom članka 55. stavka 1. ZOMPO, Vrhovni sud Republike Hrvatske je utvrdio da je prvostupanjski sud pravilno na temelju članka 35. stavka 1. točke 7. i članka 55. stavka 1. ZOMPO ocijenio da nisu ispunjeni uvjeti za izručenje te je osnovano odbio zamolbu za izručenje.

Naime, Veleposlanstvo Republike Paname u Grčkoj dostavilo je Županijskom sudu u Dubrovniku, nakon što je izručenik lišen slobode po tjeralici, zamolbu za izručenje državljana Republike Paname Jose Ricaurter Jaen Celada. U zamolbi se navodi da je za izručenikom Jose Ricaurter Jaen Celada raspisana potjernica pod brojem 2017/235519, temeljem naloga o provođenju istrage Javnog odvjetništva drugi ured tužilaštva za prvi sudski okrug Paname broj 27, od 1. kolovoza 2016. radi vođenja kaznenog postupka zbog kaznenog djela teške prevare iz članka 220. i članka 221. Kaznenog zakona Republike Paname. U molbi je opisano da bi izručenik kazneno djelo počinio na način da je u vremenu od 2010. do 2012. nekoliko bankovnih online transakcija čekova i priznavanja štednje na račune pod svojim imenom, novaca uzetih s računa fondova CAYE INTERNATIONAL LTD., bez ovlaštenja vlasnika fondova.

Međutim, iz predmetnog spisa i zamolbe za izručenje proizlazi da država moliteljica nije priložila dokaze iz kojih bi proizlazila osnovana sumnja da je izručenik počinio kazneno djelo za koje se tereti. Zamolbi su priložene jedino ovjerena preslika osobne iskaznice izručenika, ovjerena preslika uhidbenog naloga od 7. veljače 2017. te ovjerena preslika rješenja od 14. srpnja 2017. da je zakazana rasprava. Niti iz jedne od dostavljenih isprava ne proizlazi činjenični opis eventualno počinjenog kaznenog djela osim što je samo naznačeno da se protiv izručenika vodi kazneni postupak zbog kaznenog djela teške prevare iz članka 220. i članka 221. Kaznenog zakona Republike Paname.

Sud prvog stupnja je stoga pravilno zaključio da su ostvarene pretpostavke za odbijanje izručenja u smislu odredbe članka 35. stavka 1. točke 7. ZOMPO, prema kojoj se izručenje neće dopustiti ako nema dovoljno dokaza za osnovanu sumnju da je stranac čije se izručenje traži počinio određeno kazneno djelo.«

2) Postupak odlučivanja o međunarodnoj zaštiti

10. Podnositelj je 6. veljače 2018. u Policijskoj postaji Dubrovnik izrazio namjeru za podnošenjem zahtjeva za međunarodnom zaštitom u Republici Hrvatskoj.

a) Zahtjev za međunarodnom zaštitom

11. Zahtjev za međunarodnom zaštitom podnio je 27. listopada 2018. u Prihvatilištu za tražitelje azila u Zagrebu, putem video-veze s Policijskom upravom dubrovačko-neretvanskom, Policijskom postajom Dubrovnik. U zahtjevu podnositelj je naveo:

– da je po narodnosti Panamac, a po religijskoj pripadnosti katolik, te da je njegova narodnost jedan od razloga napuštanja zemlje podrijetla i traženja međunarodne zaštite, pojašnjavajući pritom da većinu stanovništva Paname čine Židovi, Muslimani, Kinezi i Indijci koji dominiraju nad Panamcima koji su postali manjina, da navedene skupine dobivaju bolje plaćene poslove te da se loše ponašaju prema Panamcima, zbog čega se i on sam osjeća diskriminiranim,

– da je završio srednju katoličku školu La Salle nakon čega odlazi na Sveučilište Americana u Panami gdje je stekao diplomu iz turizma, da je posljednjih deset godina radio kao broker, a od 2012. godine kao analitičar za valute, i to tako da je posao obavljao putem interneta,

– da je za cijeli slučaj i činjenicu da je tražen saznao u kolovozu 2016. godine iz novina, no da je unatoč tome putovao bez poteškoća i da ga nitko nije kontaktirao zbog toga,

– da je Panamu napustio u studenom 2016. godine legalno, s osobnim dokumentima, i to jer više nije osjećao povezanost s tom zemljom, a da je imao dovoljno velike prihode koji su mu omogućavali putovanja; da je potom boravio u Barceloni, Zagrebu, Austriji, Cipru, Irskoj i Londonu,

– da je posljednji put ušao u Hrvatsku 22. listopada 2017. kada je saznao da ga Panama traži te da je tada osjetio da mu je život u opasnosti te da u Hrvatskoj traži zaštitu, jer se boji za svoj život zbog konfliktnih informacija vezanih za situaciju u Panami,

– da je slučaj zbog kojeg Panama traži njegovo izručenje politički motiviran proces u kojem se on našao kao kolateralna žrtva te da bi ondje, ukoliko mu se ne bi pružila međunarodna zaštita, bio suđen u postupku koji ne bi bio nepristran i zakonit,

– da bi u Panami bio diskriminiran zbog svoje boje kože te da bi završio u zatvoru u kojem se ne poštuju ljudska prava i gdje bi bilo upitno njegovo preživljavanje; u prilogu tim tvrdnjama navodi da je istražitelj u Panami koji je radio na tom slučaju izboden ispred svog automobila, dok je druga osoba povezana sa slučajem nestala bez traga, te dodaje da bi i on zasigurno nestao čim bi se vratio u Panamu.

Na poseban upit voditelja postupka podnositelj je pojasnio kako je njegova situacija u Panami takva da je putem Interpola tražen od kolovoza 2016. godine zbog financijske pronevjere u banci u Belizeu koja je navodno počinjena 2010., 2011. i 2012. godine. Tvrdio je da je dao otkaz u tvrtki 2011. godine, jer je htio promijeniti posao i zaposliti se kao menadžer investicijske tvrtke. Naveo je da je prevoditelj Ante Šoljić na ročištu u predmetu povodom zahtjeva za izručenje Republici Panami naveo da je podnositelj napustio tvrtku, jer je znao za cijeli slučaj i činjenicu da je tražen, no da to nije točno jer je tvrtku napustio zbog toga što je htio biti menadžer u drugoj tvrtki.

b) Saslušanje podnositelja u Ministarstvu

12. U povodu podnesenog zahtjeva za međunarodnu zaštitu podnositelj je 19. veljače 2019. saslušan u Ministarstvu. Na pitanje o razlozima za traženje međunarodne zaštite u Republici Hrvatskoj podnositelj je naveo da traži azil u Europskoj uniji, jer mu je u vlastitoj zemlji život u opasnosti. Pojasnio je kako je prilikom njegovog dolaska u Dubrovnik uhićen i upoznat sa sadržajem Interpolove tjeralice, te da je tek tada shvatio o kakvim se ozbiljnim stvarima radi. Podnositelj je ukazao na to da su zatvori u Panami prenapučeni, da je smještaj u zatvorima neadekvatan te da ne postoji adekvatna medicinska skrb. U odnosu na kazneno djelo zbog kojega je zatraženo njegovo izručenje, istaknuo je da se radi o politički motiviranom procesu te da je sadržaj Interpolove tjeralice netočan.

Na pitanje da pojasni navode iz zahtjeva o problemima koje je imao zbog svoje narodnosti podnositelj je naveo da je konkretni problem zbog svoje narodnosti imao prilikom traženja posla u restoranu čiji je vlasnik bio Nijemac, a gdje je došao s prijateljem koji je Venezuelac njemačkog podrijetla. Navodi kako vlasnik nije htio sjesti s njima za stol, jer je podnositelj Panamac, što prema njegovu mišljenju jasno ukazuje kako je bio diskriminiran u svojoj zemlji. Unatoč tome, navodi kako mu nikada nije bio ugrožen život zbog narodne pripadnosti.

Upitan da pojasni čime se točno bavio u Panami podnositelj je odgovorio da je po struci analitičar za financijska ulaganja, odnosno da je radio kao broker na burzi, te je pojasnio kako to znači da je prodavao financijske proizvode više od deset godina na burzama u Sjedinjenim Američkim Državama, Londonu, Kanadi, Njemačkoj, Novom Zelandu i drugim zemljama. Naveo je da je za tvrtku Financial Pacific počeo raditi u listopadu 2009. godine, a možda i ranije, te da je ondje radio dvije godine, možda do 2011. godine, međutim ne sjeća se dobro.

Na pitanje da pojasni navod iz zahtjeva u kojem navodi da su njegovi problemi počeli 2017. godine kada je saznao da je tražen, podnositelj je naveo da su njegovi problemi počeli 22. listopada 2017. kada je došao iz Barcelone u Dubrovnik, jer je tada saznao da ga Panama traži i tada je postao svjestan ozbiljnosti cijele situacije. Zbog toga traži međunarodnu zaštitu, jer smatra da mu je život ugrožen. Naveo je da su ga još 2016. godine tražili, no ponavlja da je u to vrijeme on bio u Panami.

Nadalje, podnositelj je naveo da ga se prema Interpolovoj tjeralici tereti da je s drugim osobama prevario jednoga klijenta Financial Pacifica 2012. godine, a da je on za tu tvrtku prestao raditi još otprilike 2010. godine. Pojašnjava da je on jedna od osoba optuženih za financijsku prijevaru počinjenu na štetu banke Caye. On smatra da se njega u tom cijelom procesu koristi kao »žrtveno janje«, između ostalog zato što nije bijelac, Židov niti Arapin i nema znatna novčana sredstva, ne dolazi iz poznate obitelji pa pretpostavlja da tužitelji u Panami smatraju da mu zbog svega toga mogu staviti sve to na teret, odnosno zbog toga je »laka meta«. Na pitanje da pojasni koji bi po njegovom mišljenju bio interes državnog odvjetnika odnosno države da ga optuži za nešto što nije počinio, podnositelj je odgovorio kako smatra da najveći interes u

tome imaju vlasnici Financial Pacifica, između ostalog zbog toga jer je on u tvrtki bio dosta angažiran u svim poslovima te se njegovo ime svugdje spominje, više nego ime vlasnika te tvrtke. Dodaje kako je državni odvjetnik podignuo optužnicu protiv njega iz razloga što su vlasnici Financial Pacifica dobri prijatelji s bivšim predsjednikom Martinellijem pa da je stoga morao optužiti i druge osobe, kako bi se skrilo da se radi o političkom progonu. Na pitanje gdje se danas nalaze vlasnici Financial Pacifica podnositelj je odgovorio da je West Valdes u zatvoru te je njegov zahtjev da ga se pusti na slobodu uz određivanje jamčevine odbijen, a za Ivana Clarea da se ne zna gdje je, no da je čuo da je u Miamiju. Na upit voditelja postupka zašto misli da se u ovom slučaju radi o političkom progonu djelatnika Financial Pacifica, podnositelj navodi kako je obitelj Valdes jedna od najvažnijih obitelji u Panami te kako je Valdes bio prijatelj s bivšim predsjednikom Paname Martinellijem. Navodi kako su imali zajedničke poslove koje su obavljali, a također su u jednom drugom slučaju svi zajedno bili optuženi te je on ponudio jamčevinu od 200 – 500 tisuća dolara, ali mu je taj zahtjev odbijen. Na pitanje o ulozi Caye banke u cijeloj priči, podnositelj odgovara kako se Caye banka, kao klijent, žalila na postupanje Financial Pacifica, a da je to državno odvjetništvo iskoristilo za podizanje optužnice. Na opasku voditelja postupka kako iz svega proizlazi da podnositelj nije optužen već da ga Panama traži zbog istrage, odgovara da je to točno i da nikad nije podignuta optužnica protiv njega te dodaje kako je državni odvjetnik morao optužiti i druge osobe kako bi se skrilo da je riječ o političkom progonu.

Na pitanje je li za svoje probleme probao potražiti zaštitu u zemlji podrijetla podnositelj je naveo da mu u Panami nitko ne može pomoći te da ne bi imao pomoć institucija. Na pitanje zašto misli da u Panami ne bi imao pošteno suđenje podnositelj je odgovorio kako se ne radi o tome da mu suđenje ne bi bilo pošteno, nego o tome da bi bio smješten u zatvoru za siromašne građane, da bi tamo mogao biti izložen svakakvim rizicima, netko bi ga mogao ubiti i u tom slučaju bi postupak bio okončan. Pojašnjava kako su mnogi koji su istraživali te slučajeve nestali kao što je pokazao u priloženim člancima. Na pitanje posjeduje li još neke dokaze osim ovih koje priložio, a kojima može potkrijepiti svoje navode, odgovorio kako nema više nikakvih drugih dodatnih dokaza.

Na pitanje što bi mu se moglo dogoditi pri povratku u Panamu, podnositelj je odgovorio da smatra da bi odmah završio u zatvoru zbog tog suđenja te da bi mogao biti ubijen.

Podnositelj je priložio mišljenje po njegovoj tvrdnji neovisnog odvjetnika iz Paname, iz kojeg proizlazi da mu je ondje postavljen branitelj po službenoj dužnosti, koji nije poduzeo ništa u njegovu korist, a da je podnositelj cijelo vrijeme bio u poziciji da se ne može braniti sam, s obzirom na to da ili nije bio na ročištu ili nije znao da se istraga protiv njega vodi.

c) Rješenje Ministarstva

13. Rješenjem Ministarstva odbijen je podnositeljev zahtjev za međunarodnu zaštitu u Republici Hrvatskoj, na temelju članka 38. stavka 1. točke 3. u vezi s člancima 20. i 21. ZMPZ-a, te je riješeno da je podnositelj dužan u roku od petnaest dana od dana izvršnosti toga rješenja napustiti EGP, pod prijetnjom prisilnog udaljenja u skladu s člankom 37. ZMPZ-a te člankom 103. stavcima 2. i 3., člankom 100. stavkom 1. točkom 2. i člankom 105. stavkom 2. ZoS-a.

13.1. Iz obrazloženja rješenja o odbijanju zahtjeva za međunarodnu zaštitu proizlazi da je Ministarstvo najprije izvršilo uvid u opće informacije i informacije o sigurnosnom stanju u Panami (između ostalih, prikupljeni su podaci iz izvješća Ministarstva vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država te organizacija *Freedom House, World Health Organization, Globalsecurity.org),* pri čemu se posebno osvrnulo na pitanje diskriminacije državljana Paname u njihovoj vlastitoj državi od strane pripadnika drugih naroda, korupciju u pravosuđu i policiji, te zaštitu ljudskih prava u Panami.

13.1.1. U odnosu na diskriminaciju državljana Paname u njihovoj vlastitoj državi od strane drugih narodnosti, Ministarstvo je izvršilo uvid u naprijed navedena izvješća iz kojih proizlazi da je afro-panamska zajednica u Panami podzastupljena na političkim i ekonomskim položajima, dok područjima u kojima žive pripadnici te zajednice očigledno nedostaje pristup javnim uslugama i društvena ulaganja. Autohtone zajednice uživaju određeni stupanj autonomije i samouprave, ali značajan dio panamskog autohtonog stanovništva živi u siromaštvu. Prema izvješću iz 2014. godine koje je izradio Specijalni izvjestitelj Ujedinjenih naroda o pravima autohtonih naroda, Panama ima napredni pravni okvir koji štiti prava autohtonih stanovnika. U listopadu 2016. godine Narodna skupština Paname donijela je nacrt zakona o stvaranju Nacionalnog tajništva za razvoj Afropanamaca s fokusom na socijalni i gospodarski napredak manjinskih skupina. Zakon zabranjuje diskriminaciju u pristupu javnim sadržajima kao što su restorani, trgovine i drugi privatni objekti, no unatoč tome nekoliko pritužbi je ipak podneseno. Postoje izvještaji o rasnoj diskriminaciji protiv različitih etničkih skupina na radnom mjestu. Osobe svjetlije puti i dalje su nerazmjerno zastupljene na rukovodećim položajima i poslovima koji zahtijevaju komunikaciju s javnošću, kao što su bankovni blagajnici i recepcionari. Diskriminacija po pitanju društvenih i radnih odnosa bila je široko rasprostranjena u odnosu na autohtono stanovništvo. Poslodavci im često nisu osiguravali osnovna prava propisana zakonom, kao što su minimalna plaća, socijalna sigurnost i sigurnost zaposlenja. Radnici na plantažama šećera, kave i banana (od kojih su većina autohtono stanovništvo) naporno rade u nehigijenskim uvjetima. Također, manje je vjerojatno da će poslodavci osigurati adekvatan smještaj ili hranu autohtonim radnicima migrantima, a njihova djeca će mnogo češće odrađivati duge sate na farmama za razliku od neautohtonog (nedomorodačkog) stanovništva.